

III/9. Erdély sajátos etnikai és vallási helyzete

Erdély a Magyar Királyság három részre szakadása után (1541), a 16. század második felében (1570) önálló fejedelemséggé vált. Sajátos helyzetét nemcsak politikai önállósága, hanem **soknemzetiségű lakossága és vallási sokszínűsége** is meghatározta.

Erdély népei

Erdély lakossága több népcsoportból állt. A politikai életben **három rendi nemzetnek** volt meghatározó szerepe:

- **magyarok** – főként a vármegyék területén éltek;
- **székelyek** – elsősorban Erdély keleti részén, a Székelyföldön éltek, és katonai szolgálatot teljesítettek;
- **szászok** – főként Dél-Erdélyben és a Szászföldön éltek, fontos szerepük volt a városi életben és a kereskedelemben.

A 16. századtól egyre nagyobb számban éltek Erdélyben **románok** is. Ők főként falvakban, különösen a hegyvidéki területeken éltek. Bár a lakosság jelentős részét alkották, **nem tartoztak a három politikai nemzet közé**, ezért politikai jogaik korlátozottak voltak.

Fontos tehát megjegyezni: a „három nemzet” **nem három népet jelentett**, hanem három, politikai jogokkal rendelkező rendi közösséget.

Erdély vallási sokszínűsége

A mohácsi csata után a reformáció gyorsan terjedt Erdélyben. A lakosság körében több keresztény felekezet is elterjedt:

- **katolikusok,**
- **reformátusok,**
- **evangélikusok,**
- **unitáriusok.**

A szászok többsége az **evangélikus**, a magyarok jelentős része pedig a **református** vallást követte. Az unitárius vallásnak is jelentős követői lettek Erdélyben.

A vallási sokszínűség miatt Erdélyben különösen fontos volt a felekezetek együttélésének szabályozása. **1568-ban a tordai országgyűlés** kimondta a vallásszabadságot. Ez Európában is jelentős lépésnek számított. A katolikus, református, evangélikus és unitárius vallást **bevett vallásként** ismerték el.

A vallásszabadság azonban nem jelentett teljes vallási egyenjogúságot. Az **ortodox románok** például nem tartoztak a bevett vallások közé, ezért helyzetük kedvezőtlenebb volt.

Miért volt sajátos Erdély helyzete?

Erdélyben tehát egyszerre volt jelen:

- a soknemzetiségű lakosság,
- a több vallás együttélése,
- valamint a **három rendi nemzet politikai vezető szerepe.**

Ez a rendszer hosszú időre meghatározta Erdély társadalmi és politikai viszonyait. A korszak egyik legfontosabb sajátossága, hogy **a politikai jogok és a vallási jogok nem terjedtek ki minden lakosra egyformán.**

Amit érettségire mindenképpen tudni kell

Három politikai nemzet: magyarok, székelyek, szászok

Jelentős népcsoport: románok

Négy bevett vallás: katolikus, református, evangélikus, unitárius

1568: tordai országgyűlés – vallásszabadság

Fontos fogalom: bevett vallás – olyan vallás, amelyet az állam vagy az országgyűlés hivatalosan elismer

Lényeg: Erdély soknemzetiségű és vallásilag sokszínű fejedelemség volt, de a politikai és vallási jogok nem illették meg egyformán valamennyi lakóját.